

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

UMETNOSTNA ZGODOVINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 8. junij 2026

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

DEL A**Izpitna pola 1****1. naloga: Umetnost Mezopotamije in starega Egipta**

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	2	dve od: ♦ Sumer ♦ Akad ♦ Stari Babilon ♦ Asir ♦ Novi Babilon	
	3	♦ zigurat dve od: ♦ stavba je upravno središče in tempelj ♦ simbolno ponazarja sveto goro, središče sveta ♦ kvadratna tlorisna zasnova ♦ gradnja iz opeke, sušene na soncu ♦ piramidalna gradnja v več terasah ♦ na vrhu je oltar ♦ tlorisna zasnova je poravnana s stranmi neba ♦ masivna gradnja ♦ dostop do svetišča je po klančini	
Skupaj	5		

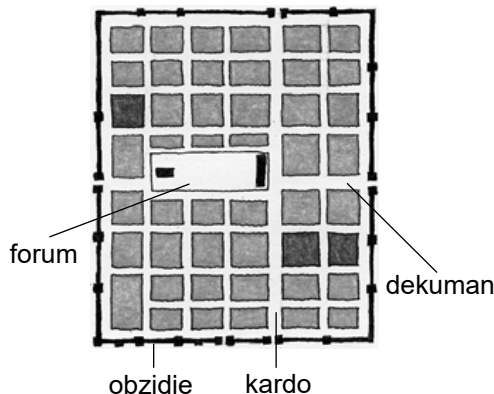
Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.2	2	♦ faraon ena od: ♦ Tutankamon ♦ Narmer ♦ Keops ♦ Mikerin ♦ Kefren ♦ Ramzes ♦ Ehnaton ♦ Hačepsut ♦ ...	
	1	ena od: ♦ Razcvet grobne arhitekture v Egiptu je tesno povezan z egipčanskimi verovanji o posmrtnem življenju in religiji ter potrebami po ohranjanju telesa po smrti. Egipčani so verjeli, da po smrti duša nadaljuje svoje potovanje v posmrtno življenje, zato so se trudili, da bi telesa umrlih zaščitili pred propadom in zagotovili udobno življenje po smrti. ♦ Grobnice so bile zasnovane kot prostor za umrle in zaščito njihovih teles pred propadom. ♦ Grobnica je postala pomemben prostor, kjer so bila telesa shranjena, pogosto z dodatnimi predmeti, ki naj bi pomagala duši pri prehodu v posmrtno življenje.	
	3	tri od: ♦ mastaba ♦ stopničasta piramida ♦ piramida ♦ hipogej/skalna grobnica	
Skupaj	6		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.3	2	slika 1.3, dve od: ♦ Mikerin je prikazan z idealiziranim telesom, brez napak ali človeških značilnosti, na vrhuncu psihofizične moči. ♦ Vladarji so prikazani kot brezčasni in brez človeških slabosti. Takšna predstavitev povečuje njihovo božansko naravo in neomajno moč. ♦ Mikerina je upodobljena frontalno, v togi drži, ki učinkuje vzvišeno in superiorno, ♦ Vladar je v statičnih/hierarhičnih, slovesnih večnih pozah. Ta pozicija poudarja njihovo nesmrtno vlogo in trajnost moči, saj so bili faraoni pogosto obravnavani kot božanski vladarji, katerih moč traja večno. ♦ Poveličevanje se kaže tudi v izbiri dragocenega materiala, v katerem je izvedena upodobitev.	
	2	slika 1.4, dve od: ♦ Asurbanipal je prikazan v izjemno dramatični sceni, kjer lovi leve, kar ni le prikaz njegove borilne spretnosti, temveč tudi njegove oblasti nad naravo. Lov na leve je bil v Asiriji simbol moči, poguma in sposobnosti vladanja nad nevarnostmi in divjimi živalmi. Ta prikaz mu daje skoraj božansko moč in veličino. ♦ Asurbanipal je na reliefu prikazan kot absolutni vladar, ki obvladuje nevarne živali, kar poudarja njegov nadčloveški status. S tem je vladar prikazan kot človek, ki ne samo da obvladuje ljudi, temveč obvladuje tudi naravo, kar še dodatno utrdi njegov status vladarja z močjo, ki presega običajne meje človeških sposobnosti. ♦ Poveličevanje vladarja se kaže tudi v dimenzijah, nadrobnostih, ornamentiki in pripovednosti reliefnih upodobitev, katerih osrednja tema je življenje kralja, saj so bile dekoracija vladarskih sprejemnic in prestolnih dvoran.	
Skupaj	4		

2. naloga: Antična rimska umetnost

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	3	♦ domus ♦ vila ♦ inzula	
	1	♦ domus in vila	Za dva pravilna odgovora 1 točka.
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.2	1	♦ na forumu	
	1	♦ različnim upravnim, sodnim in trgovskim funkcijam	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.3	2	♦ The diagram shows a rectangular grid representing a Roman city. A central horizontal line is labeled 'kardo'. A central vertical line is labeled 'dekuman'. A small rectangular area in the center is labeled 'forum'. The outer boundary of the grid is labeled 'obzidje'.	Za dva pravilna odgovora 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.4	1	♦ nagrobni spomenik/označeval je grob pomembnega rimskega meščana	
	2	♦ oblečen je v rimsko toga ♦ stoji v govorniški drži	
	1	♦ Celje – Celeia ♦ Ptuj – Poetovia/Poetoviona	Za dva pravilna odgovora 1 točka.
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.5	1	♦ republikanski portret: slika 2.6 ♦ cesarski portret: slika 2.7	
	2	republikanski portret: ♦ realizem/verizem/naturalizem/skrajni naturalizem – poudarjena starost, izkušnost, modrost cesarski portret: ♦ idealizem – poudarjena večna mladost, moč, zmagovitost	
Skupaj	3		

3. naloga: Tabelno slikarstvo

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.1	2	dve od: ♦ lesena plošča ♦ platno ♦ kovinska plošča	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.2	3	♦ enkavstika ♦ jajčna tempera ♦ oljna tehnika	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.3	1	♦ fajumski portret	
	1	♦ rimska antika	
	1	ena od: ♦ je frontalen portret na nevtralnem ozadju ♦ je realističen portret glede na fiziognomijo ♦ upodobljeni ima poudarjene obrazne značilnosti ♦ je natančno upodobljen, z obraznimi podrobnostmi ♦ obraz je individualizirano upodobljen ♦ poudarjene velike oči	
	3	Skupaj	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.4	1	♦ Ikona je sveta podoba, zaobljubljen predmet, dar, priprošnja, zahvala.	
	1	♦ pravoslavna vera	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.5	1	♦ Humanizem je kulturno-idejna smer, ki v ospredje postavlja človeka, in ne več Boga. Poudarja individualizem, senzualizem, esteticizem in čutno dožemanje sveta, gre za poudarjanje lepote. Razvila se je v 15. stoletju v Italiji, v renesansi.	
	1	♦ Neoplatonizem je različica platonske filozofije, ki je v obdobju renesanse z vplivom antike želela povezati grško in rimsko izročilo s krščanstvom. Obravnava vprašanje ljubezni in lepote. Slikar Botticelli izrazi lepotni ideal, ki simbolizira dobroto, lepoto duha.	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.6	3	tri od: ♦ sfumato ♦ trikotna/piramidalna kompozicija ♦ zračna perspektiva ♦ umeščenost figure v krajino ♦ milina na izrazu obraza	

4. naloga: Romanska in gotska arhitektura

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	2	♦ romanika: od sredine 11. do prve polovice 13. stoletja ♦ gotika: od druge polovice 12. do konca 15. stoletja	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.2	2	♦ romanika: 4.1, 4.3 ♦ gotika: 4.2, 4.4, 4.5	Pri vsakem slogu morajo biti vse številke slik pravilne za 1 točko.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.3	3	tri od: ♦ Cerkev na sliki 4.1 je grajena masivno, tektonsko. Cerkev na sliki 4.2 je grajena skeletno, deluje lahkotno. ♦ Na cerkvi na sliki 4.1 se loki zaključujejo polkrožno, na sliki 4.2 pa šilasto. ♦ Na sliki 4.1 cerkvenega okrasja skoraj ni, na sliki 4.2 pa je stavba bogato okrašena z reliefi in kipi. ♦ Na sliki 4.1 so okna majhna, na sliki 4.2 pa so okna velika/vitraciji. ♦ Cerkev na sliki 4.1 ima le en zvonik na križišču glavne in prečne ladje, na sliki 4.2 pa sta na zahodnem pročelju dva zvonika. ♦ Na sliki 4.2 je poudarjen višinski vzgon, ki ga na sliki 4.1 ni opaziti.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.4	1	♦ Saint-Sernin, Toulouse	
	4	štiri od: ♦ tloris ima obliko latinskega križa ♦ je vzdolžne zasnove ♦ cerkev je petladijska in ima triladijski transept ♦ ima korni obhod z žarkasto razporejenimi kapelami ♦ zgrajena je v vezanem sistemu ♦ na sečišču glavne in prečne ladje je križiščni kvadrat ♦ nad križiščnim kvadratom se dviga 8-kotni zvonik	
Skupaj	5		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.5	1	♦ Rotunda je središčno zasnovana stavba krožnega tlorisa, ki je pokrita s kupolo.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.6	1	♦ Bila je dvorna kapela, v kateri so hranili pasijonske relikvije (Kristusove trnjeve krone).	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.7	1	♦ Ker je služila posvetni oblasti – to je beneška mestna hiša.	

5. naloga: Razvoj akta od prazgodovine do renesanse

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	♦ Willendorfska Venera, paleolitik/starejša kamena doba	Za dve navedbi 1 točka.
	1	dve od: ♦ poudarjene so ženske obline, velike prsi, široki boki, zaobljena trebuh in zadnjica ♦ telo je anatomsko nepravilno, stilizirano ♦ roke, noge in obraz so zelo poenostavljeni ♦ obraz je nepomemben, zakrivajo ga prepleteni lasje ali pokrivalo ♦ zelo majhne dimenzije	Za dve navedbi 1 točka.
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.2	2	♦ slika 5.2: arhaisko ♦ slika 5.3: klasično	
	2	♦ Na sliki 5.2 je telo še anatomsko nepravilno, togo, statično, namenjeno frontalnemu pogledu, na sliki 5.3 pa je gibanje naravno, pojavi se sproščena drža – kontrapost, telo je anatomsko pravilno, realistično in v klasičnem kanonu. ♦ Na obrazu kipa na sliki 5.2 opazimo značilen smehljaj in nekoliko izbuljene oči, pričeska je dekorativna. Atlet na sliki 5.3 pa ne izraža nobenih čustev, njegov obraz je resen in izraža plemenitost (etos).	
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.3	1	♦ Afrodito/Venero	
	1	ena od: ♦ Obe stojita v kontrapostu, zdita se sramežljivi, ker si zakrivata spolovilo. ♦ Obe sta anatomsko pravilni, v klasičnem kanonu.	
	1	♦ v zgodnji italijanski renesansi	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.4	1	♦ Golo telo je veljalo za grešno, zato so ga le izjemoma upodabljali.	
	1	ena od: ♦ Poslednja sodba – Pekel ♦ Adam in Eva ♦ Luxuria	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.5	1	♦ Laokoont umira s svojimi sinovi/Laokoontova skupina/Laokoont	
	1	♦ slika 5.5: helenizem ♦ slika 5.7: manierizem	Za dve navedbi 1 točka.
	1	dve od: ♦ Obrazi izražajo patos. ♦ Prikazana je agonija figur. ♦ Ujeti so v usodnem trenutku, kar se kaže v dramatičnosti upodobitve. ♦ Dinamična kompozicija: prikazana je božja kazen. ♦ Upodobljen je tragičen konec trojanskega svečenika in njegovih sinov.	
Skupaj	3		

Skupno število točk: 60

Izpitna pola 2

1. naloga: Baročno slikarstvo in kiparstvo

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	♦ 17. stoletje, Rim	Za obe navedbi 1 točka.
	1	♦ papeži in kardinali katoliške cerkve, zaradi protireformacije	Za obe navedbi 1 točka.
	1	♦ V rimske cerkve so prihajali molit in občudovat umetnine številni romarji. S svetniki, ki so bili naslikani kot običajni ljudje, so se preprosti verniki lažje poistovetili. Mnogi so bili nepismeni, zato jih je likovna umetnost močno nagovorila, utrdila v katoliški veri.	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.2	2	♦ slika 1.1: Gianlorenzo Bernini ♦ slika 1.2: Caravaggio	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.3	3	slika 1.1, tri od: ♦ dramatičnost dogajanja: svetnica in angel sta ujeta v dramatičnem trenutku ♦ dogodek je prikazan kot gledališka predstava, portreti naročnikov so prikazani kot njeni gledalci ♦ izrazita čustva na obrazu (patos) ♦ dinamičnost kompozicije ♦ kompozicija ima diagonalne poudarke ♦ uporaba raznobarnih vrst marmorja, pozlate, štukatur ♦ virtuoznost v oblikovanju materiala	
	3	slika 1.2, tri od: ♦ svete osebe so prikazane kot običajni ljudje, so nelepi, oblečeni po tedanji noši ♦ sveti prizor je prikazan kot sodobni žanrski prizor ♦ ostra nasprotja med svetlobo in temo (chiaroscuro) ♦ naturalizem v podajanju nadorbnosti in v oblikovanju figur ♦ prikazan je dramatični trenutek, ko glavni junak sliši Jezusov klic	
Skupaj	6		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.4	2	♦ B (Scipione Borghese) ♦ Bil je njun pomemben naročnik, mecen.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.5	1	ena od: ♦ kardinal je ujet sredi pogovora, ima rahlo odprta usta ♦ izjemen realizem v upodobitvi njegovega obraza in oblačil (obraz se zdi poten, na oblačilu se mu odpenja gumb) ♦ igra svetlobe in sence (chiaroscuro) v teksturi draperije	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.6	1	♦ baročni stropni iluzionizem/iluzionistično slikarstvo	

2. naloga: Arhitektura 19. stoletja

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	3	tri od: ♦ neoklasicizem/neoslogi (neogotika, neobarok, neorenesansa) ♦ historična arhitektura ♦ inženirska arhitektura ♦ secesija	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.2	1	♦ iz rimske antike	
	2	dve od: ♦ urejene, čiste, uravnotežene oblike ♦ posnemanje, uporaba arhitekturnih elementov, kot so stebri, preklade, lok, trikotno čelo ...	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.3	1	slika 2.2, dve od: ♦ šilasti lok ♦ gotsko krogovičje ♦ fiale ♦ gotski trilst/četrverolist ♦ križna roža	Za dva pravilna odgovora 1 točka.
	1	slika 2.3, dve od: ♦ stebri in pilastri ♦ polkrožni lok ♦ trikotno čelo ♦ preklada ♦ slepe niše ♦ rustika	Za dva pravilna odgovora 1 točka.
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.4	2	dve od: ♦ mostovi ♦ industrijske stavbe ♦ železniške postaje ♦ razstavni paviljoni ♦ tržna hala	
	1	dve od: ♦ lito železo ♦ industrijsko jeklo ♦ industrijsko steklo ♦ železobetone	Za dva pravilna odgovora 1 točka.
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.5	1	♦ potres 1895	
	1	♦ Urbančeva hiša/Centromerur/Galerija Emporium ♦ veleblagovnica	Za dva pravilna odgovora 1 točka.
	2	dve od: ♦ Stavba je celostna umetnina, saj vključuje poleg arhitekture in kiparstva tudi pohištvo in umetnoobrtne izdelke (stopnišče, ograja). ♦ Glavni vhod krasi steklena struktura v obliki rože iz železa in stekla. ♦ Rastlinsko okrasje.	
Skupaj	4		

3. naloga: Prepoznavanje umetnika

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	♦ Vincent van Gogh	
	1	♦ nizozemske	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.2	2	dve od: ♦ razvidna poteza čopiča ♦ pastozni nanosi barve ♦ skicozni ritmični nanosi barve ♦ kratke in hitre poteze čopiča ustvarjajo teksturo, ki doda energijo in dinamiko njegovim slikam ♦ uporablja žive, intenzivne barve, ki imajo močan čustveni učinek ♦ pogosto uporablja rumeno in modro barvo	
	1	♦ plenerizem	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.3	2	dve od: ♦ motiv obstoječe in sanjske krajine, preplet dejanskega in simbolnega ♦ motiv dramatičnega nočnega neba s planetom Venero ♦ motiv odseva umetnikovo notranje stanje in osebno doživljanje sveta okoli sebe ♦ motiv je aluzija na svetopisemsko zgodbo o Jožefu ♦ cipresa je aluzija na navzočnost slutnje smrti ♦ vas spominja umetnika na rodno domovino ♦ umetnikovo iskanje duhovne in emocionalne resnice v naravi	
	1	ena od: ♦ Delo je nastalo leta 1889, medtem ko je umetnik bival v psihiatrični ustanovi v Saint-Rémy-de-Provence. ♦ Delo je nastalo v času umetnikove hospitalizacije, ko se je zdravil zaradi duševnih težav. ♦ Delo je nastalo v bolnišnični sobi, ki jo je umetnik uporabljal kot atelje v času zdravljenja. ♦ Umetnik je večkrat pisal bratu Theu o opazovanju nočnega neba in planeta Venere.	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.4	1	♦ C (Paul Gauguin)	
	2	♦ ekspresionizem ♦ simbolizem/primitivizem/fauvizem	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.5	2	dve od: ♦ osamljenost ♦ alkoholizem ♦ vdajanje dekadentnemu življenju/hedonizem ♦ odtujenost ♦ obup in resignacija ♦ kavarniško življenje	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.6	2	♦ postimpresionizem pomeni po impresionizmu/ beseda je nastala po poimenovanju razstave v Londonu 1910 ♦ beseda označuje umetnike, ki so izhajali iz impresionizma in razvili svoj likovni izraz, kar velja tudi za van Gogha	

4. naloga: Umetnost v času Avstro-Ogrske

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	♦ Ivana Kobilca	
	1	ena od: ♦ München/Monakovo ♦ Pariz	
	1	♦ Motiv predstavlja vsakodnevno opravilo v preživljanju prostega časa, slika je naslikana na večjem formatu in podrobno izdelana, slikarka se je z njo predstavila javnosti na pariškem Salonu.	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.2	1	ena od: ♦ Umetniki so morali postati bolj prepoznavni in komercialno uspešni, zato so razstave postale ključne za ustvarjanje njihovega ugleda. ♦ Razstave so postale pomembna priložnost za umetnike, da pokažejo svoja dela širšemu občinstvu, vključno z novimi sloji srednjega razreda, ki so začeli postajati pomemben del kulturnega življenja v mestih. ♦ V 19. stoletju so se začeli ustanavljati številne galerije, muzeji in javne zbirke, ki so umetnikom omogočili, da so svoja dela postavili na ogled. ♦ Z razvojem galerij in umetniških dražb so umetniki začeli bolj neposredno sodelovati z javnostjo in zbiratelji, kar je vplivalo na umetniško produkcijo.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.3	1	ena od: ♦ umetniška skupina Sava/slovenski impresionisti ♦ R. Jakopič, I. Grohar, M. Jama, M. Sternen	
	1	♦ Zasanjano/lirično razpoloženje (štimunga), v posebnem zajemanju slovenske pokrajine in v doživetih figurah.	
	1	ena od: ♦ Ivan Cankar ♦ Oton Župančič	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.4	1	♦ krajina	
	1	♦ slikarji so slikali prepoznavne topografske (gore) in kulturne (ljudsko stavbarstvo/kozolci) značilnosti Kranjske	
	2	dve od: ♦ Karinger uporablja jasne linije in preciznost v prikazu detajlov, s čimer prikaže trdnost in stabilnost Triglava in okolice. Slika deluje bolj realistično. Groharjeva poteza je bolj slikovita, uporablja bolj tekoče in mehke oblike, ki spodbujajo občutek rasti in pomladi. ♦ Karingerjeva slika deluje bolj statično in povečuje monumentalnost gore, Groharjeva poteza ustvarja živahnost slike, ki temelji na občutku in atmosferi krajine. ♦ Karingerjeva paleta je temnejša in Groharjeva svetlejša. ♦ Karingerjeva svetloba v pokrajini je bolj idilična, pastoralna, Groharjeva svetloba je bolj bleščava, močnejša, krajina je potopljena v svetlobo. ♦ Oba uporabljata svetlobo za idealiziranje lepote pokrajine, ki jo upodabljata.	
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.5	1	♦ Pojavi se motiv seksualno svobodnejše ženske, usodne ženske/femme fatale.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.6	2	♦ slika 4.1: realizem ♦ slika 4.2: impresionizem ♦ slika 4.3: romantika ♦ slika 4.4: secesija	Za dva pravilna odgovora 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.7	1	♦ Jože Plečnik	

5. naloga: Slikarstvo avantgard in modernizem

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	♦ Manifest je javna listina, izjava, razglas, ki določa pravila, vizijo, program umetniškega gibanja.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.2	4	♦ slika 5.1: fauvizem ♦ slika 5.2: kubizem ♦ slika 5.3: kubizem ♦ slika 5.4: futurizem	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.3	1	♦ A (barva)	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.4	2	♦ tihožitje ♦ kolaž	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.5	1	♦ Pablo Picasso	
	3	tri od: ♦ porušeno je perspektivično upodabljanje ♦ predmeti so razstavljeni na geometrijske oblike ♦ pomnoženi so kot gledanja na motiv/poliperspektiva ♦ oblika je deformirana pod vplivom afriške umetnosti	
	1	♦ Črno-belo-siva barvna paleta spominja na črno-bele fotografije.	
	1	♦ Delo kaže grozote vojnega nasilja nad civilisti.	
Skupaj	6		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.6	1	ena od: ♦ sodobno civilizacijo ♦ tehniko ♦ gibanje ♦ hitrost ♦ častijo vojno	

Skupno število točk: 60

DEL B**Navodila za ocenjevanje**

Navodila za ocenjevanje so pripravljena v skladu s poglavjem 3.2 »Tipi nalog in ocenjevanje« in z merili ocenjevanja posameznih delov izpita, ki so objavljena v poglavju 3.3.2 v Predmetnem izpitnem katalogu za splošno maturo 2024 – Umetnostna zgodovina.

Elementi ocenjevanja	Merila	Točke	Skupaj
1. podatki o umetniškem delu	za vsako pravilno navedbo: ime umetnika, naslov izbranega umetniškega dela ali ime in kraj, kjer stavba stoji, okviren čas nastanka, tehnika ali material, približna velikost in umestitev v slogovno obdobje	za vsako pravilno navedbo 1 točka	4 točke
2. oblikovna razčlemba	navedena ni nobena od oblikovnih lastnosti umetniškega dela	0 točk	3 točke
	opis motiva ter navedba in opredelitev enega ali dveh elementov oblikovne analize (telesnost, prostor, kompozicija, barve, svetloba, tekstura, ...) izbranega likovnega dela, razčlemba je pomanjkljiva	1–2 točki	
	navedba večine oblikovnih elementov v povezavi s kompozicijskimi lastnostmi in sestavo, jasna opredelitev in povezava s slikovnim gradivom	3 točke	
3. vsebinska razčlemba	navedena ni nobena od vsebinskih lastnosti umetniškega dela	0 točk	3 točke
	opis in prepoznavna ikonografskega motiva, interpretacija je pomanjkljiva in nejasna	1–2 točki	
	natančna opredelitev vsebine upodobljenega dela in njegovega sporočila; interpretacija je jasna, samostojna in smiselna	3 točke	
4. navedba okoliščin nastanka umetnine, umetniški vplivi in pomen za umetnost	naveden ni nobeden od zahtevanih elementov	0 točk	3 točke
	pomanjkljiva navedba okoliščin oziroma vplivov na izbrano umetniško delo; razlaga ni jasna; primerjava je pomanjkljiva in nejasna	1–2 točki	
	celovita navedba okoliščin, smiselno povezano opredeljeni umetnostni vplivi in jasno označen pomen dela za umetnost; interpretacija je smiselna in samostojna; primerjava je celovita in jasna	3 točke	
5. primerjava obeh umetniških del	navedena ni nobena primerjava	0 točk	4 točke
	navedena je ena zahtevana primerjava	1 točka	
	navedeni sta dve zahtevani primerjavi	2 točki	
	navedene so tri zahtevane primerjave	3 točke	
	navedene so štiri zahtevane primerjave	4 točke	
6. opredelitev odnosa do likovnih del	odnos do obeh umetniških del ni naveden	0 točk	2 točki
	zapis odnosa do obeh umetniških del	1 točka	
	smiselna opredelitev odnosa do obeh umetniških del z utemeljitvijo	2 točki	
7. celostni vtis besedila	besedilo ustreza v postavkah od 2 do 5 načrtanemu okviru, vendar ga ne presega	0 točk	1 točka
	besedilo presega v postavkah od 2 do 5 načrtani okvir: je izrazito dobro napisano, koherentno in suvereno, z bogatim splošnim in strokovnim besediščem, z izvirnimi analizami, primerjavami in interpretacijami	1 točka	

Skupno število točk: 20

Izpitna pola 1

6. naloga

EO	Rešitev
1	štiri od: ♦ Situla z Vač/Vaška situla ♦ ok. 500 pr. n. št. ♦ torevtika/tolčena bronasta pločevina ♦ višina znaša 23,8 cm (manjši predmet) ♦ Narodni muzej Slovenije, Ljubljana ♦ železnodobna umetnost/situlska umetnost/halštat
2	tri od: ♦ Vaška situla je bronasto vedrce s premičnim ročajem, ki je v celoti okrašeno s figuralnimi prizori v treh vodoravnih pasovih. ♦ Izdelana je iz bronaste pločevine, oblikovane v plitvem reliefu. Izdelana je v tehniki torevtike: tolčenje in vrezovanje v kovino. ♦ Situlo z Vač sestavljajo trije pasovi (frizi/nizi/registri), z vodoravno vezano kompozicijo. ♦ Pasovi so enakomerno zapolnjeni s figurami, ki se vse pravilno prilegajo njihovi višini – izokefalija. ♦ Figure so mehko zaobljene in imajo poenostavljena telesa (shematizirana), njihove drže in gibi so jasno razvidni. Nepomembni detajli so izpuščeni. Umetnik je namreč izbral le tiste, ki so pomembni za večjo pripovednost celote. ♦ Vsi liki, človeški in živalski, so upodobljeni v profilu, s čimer je nakazana smer gibanja. V zgornjem pasu je slavnostni sprevod konjenikov in voz, usmerjen v levo, v srednjem pasu (darovanje, gostija in dvoboj) so liki obrnjeni v levo in desno, v spodnjem pasu pa je v desno usmerjen živalski sprevod (ker je usmerjen drugače kakor zemeljski prizori, ga lahko razlagamo kot nasprotje življenja in simbol onostranstva). ♦ Opazimo lahko umetnikovo težnjo, da zapolni ves prostor friza, strah pred praznim prostorom (horror vacui), saj so prazna mesta zapolnjena z diski, ptiči ali rastlinskim okrasjem.
3	tri od: ♦ To je pivska posoda, uporabljali so jih pri obrednih slavnostih in simpozijih ter iz njih stregli pijačo. ♦ Na njem je upodobljena elitna moška družba. Ženske so prikazane le redko, otroci pa skoraj nikoli. ♦ Novejša spoznanja kažejo, da so procesije mož, katerih noše in pokrivala razkrivajo različen socialni položaj, upodobljene zato, da poudarjajo prevlado prvega med njimi. To dejstvo podkrepijo statusni predmeti, kot sta prestol in žezlo za prvaka. ♦ Gre za hierarhizirano družbo, v kateri je mogoče status pridobiti ali ubraniti s tekmovanjem, npr. v dvoboju v glasbi ali z ročkami, z ulovom trofejne divjadi ali z bitko na življenje in smrt. Visoki dostojanstveniki so si položaj pridobili in ga ohranili z izjemnimi dejanji. ♦ V sprevodu zgornjega pasu je procesija konjenikov in mož na vozovih, ki glede na oblačila pripadajo različnim družbenim položajem. Vidimo pešce s konji na povodcu, konjenike in enovprege, zadnja od njih bi lahko tekmovala v dirki. ♦ V osrednjem frizu je poudarjen mož na prestolu s trikotnim pokrivalom, ki v roki drži dvoglavo žezlo, simbol vladarske oblasti. Po položaju mu je najbližji mož s podobnim pokrivalom, ki prav tako sedi na prestolu. Novejše ugotovitve kažejo, da gre za vladarja in njegovega sovladarja (dedovanje oblasti). Sledijo upodobitve igranja na trstenke, obrednega pitja in dvoboja z ročkami za pernato čelado – dvoboj je bil priljubljen šport železnodobnih elit. ♦ Spodnji pas prikazuje živalski friz s srnami in kozorogi, ki jih preganja zver s človeško nogo v gobcu – pogost motiv situlske umetnosti. To si lahko razlagamo kot simbolno izmenjevanje principov življenja in smrti ter njunega večnega kroga. ♦ Morda so na nastanek dela vplivali Etruščani, ki so si boga smrti predstavljali z volčjimi ušesi. Lev z volčjim repom je lahko lokalna predelava tega motiva. ♦ Situla razkriva vlogo kneza, ki je moral biti posvetni vojaški poveljnik in hkrati duhovni vodja, svečenik. Najverjetneje gre za idealiziran prikaz železnodobne aristokratske družbe, v ospredju so njihovi boji in junaštva. ♦ Delitev na tri pasove lahko razumemo tudi kot simbolični prikaz treh glavnih vidikov aristokratskega življenja: vojne, ki jo predstavlja sprevod, blaginje (pojedina) in predstave

	posmrtnega življenja z mitičnimi zvermi v spodnjem pasu. ♦ Vsi motivi so hkrati žanrski prizori iz aristokratskega življenja ter prizori z globljim kultnim in religioznim pomenom. ♦ Po nekaterih novejših domnevah naj bi motivi prikazovali osrednje praznike v letu – torej naj bi situla ponazarjala koledar. ♦ Prizore razumemo kot krogotok zaporedja ponavljajočih se motivov. Upodobljeno je obredje, nujno za vzdrževanje reda sveta in ravnovesja med tostranstvom in onstranstvom, v katero sodijo smrt in herojsko povzdignjenje dinasta, pa tudi nasledstveno sosledje, ki naj se obnavlja z vsako novo dinastično generacijo.
4	tri od: ♦ Ker prazgodovinske kulture nimajo ohranjenih pisnih virov, so figuralni motivi s situl pomembni pričevalci o življenju v tistem času. ♦ Situle, še posebno tiste, ki so figuralno okrašene, so bile lastnina premožnih in pomembnih predstavnikov tedanje knežje družbe naših daljnih prednikov, saj so bile najdene le v bogatih grobovih (torej so bile grobni pridatki). Običajno so visoke 20–30 cm in imajo pomični ročaj iz zavite žice s kavljem, ki spominja na račjo glavo, včasih tudi s pokrovom. ♦ Gre za izvrsten primer situlske umetnosti, ki je nastajala od 7. do 4. stoletja pr. n. št. vzdolž severnega jadranskega zaledja – od etruščanske Bologne prek venetske kulture v Benečiji in retijskega prostora na Tirolskem do jugovzhodnega alpskega prostora v Sloveniji. ♦ Klasični izdelki situlske umetnosti izkazujejo oblikovno in pripovedno izvirnost, v motiviki pa stike z Etruščani, Veneti in Retijci. ♦ Situlska umetnost je najbrž nastajala pod vplivom etruščanske umetnosti, mogoče pa je tudi, da so na njen nastanek vplivale zgolj povezave z grškimi kolonijami na Jadranu. ♦ Za situlsko umetnost je značilna tehnika torevtika, pri kateri so s tolčenjem bronaste pločevine poleg vedric krasili tudi nožnice mečev, pasne spone, uhane in čelade. Pri delu so si pomagali s šili, dleti in kladivci. ♦ Zaradi figuralnega okrasja se te umetnine razlikujejo od drugih evropskih umetnin, nastalih v starejši (halštatski) železni dobi. ♦ Posamezni obrazci v prikazovanju se ponavljajo tudi na drugih delih situlske umetnosti. Te umetnine so vrh evropske železnodobne umetnosti v pozni halštatski dobi. Skupaj je v Sloveniji znanih okoli 70 takih umetnin, od tega približno 20 situl. Delavnice, v katerih so bile narejene, so v 6. in 5. stoletju pr. n. št. domnevno delovale na Vačah, Magdalenski gori in v Novem mestu, ki mu, ker pomeni središče te umetnosti, rečemo tudi mesto situl. ♦ Motivi na Situli z Vač spominjajo na umetnost starih Sumercev (npr. na Prapor iz Ura, na katerem sta prikazana blaginja na eni in vojni pohod na drugi strani). Motiv rokoborbe srečamo tudi v mezopotamski in kretski umetnosti. ♦ Način členitve celote na zgornja pasova s človeškimi figurami in na spodnjega z živalskimi spominja na grške in etruščanske primere vaznega slikarstva. ♦ Situlo z Vač je leta 1882 odkril kmet Janez Grilc v okolici Vač (Reber nad Klenikom) pri Litiji in je bila že istega leta razstavljena v osrednjem muzeju Kranjske, današnjem ljubljanskem Narodnem muzeju. Od takrat velja za največjo slovensko arheološko dragocenost, saj po kakovosti izstopa med podobnimi primeri situlske umetnosti iz italijanskega in srednjeevropskega prostora. ♦ Je ena najznamenitejših umetnin v slovenskih muzejskih zbirkah. Detajle (figure) z nje so uporabili tudi v slovenskem potnem listu in na osebnih izkaznicah ter v logotipu Narodnega muzeja Slovenije. Konja s Situle z Vač je v svojih umetninah večkrat posnemal oblikovalec Oskar Kogoj.
5	štiri od: ♦ Obe umetnini sta izdatno okrašena uporabna predmeta, prva posoda je pivska, amfora pa je posoda za hranjenje tekočine. Obe posodi sta zaradi okrasja reprezentativni luksuzni posodi, ki sta se uporabljali na banketih, kot statusni simbol pa sta bili pridani kot grobni pridatek. ♦ Obe umetnini sta manjših mer. ♦ Obe deli imata podobno kompozicijo – razčlenjujejo ju vodoravni pasovi, situlo trije figuralni, amfora pa ima poudarjen en figuralni niz. ♦ Prostora na obeh upodobitvah ni, so samo figure, nalepljene na ozadje. ♦ Figure so na obeh delih ploskovite, stilizirane, s tipiziranimi obrazi, anatomsko nepravilne. Figure na amfori imajo več poudarjenih detajlov na anatomiji in opravi ter so bolj natančno karakterizirane. ♦ Vsi liki na obeh delih so prikazani v profilu. Telesa so anatomsko nepravilna na obeh

	umetniških delih: na situli so videti poenostavljena, shematizirana, na amfori so bolj anatomske pravilne, v nakazani muskulaturi, vendar še zmeraj podrejena elegantni stilizaciji. ♦ Obe deli sta bogato pripovedni. Motivi so žanrski. Na situli so prizori iz aristokratskega življenja bojevnika, ki je bil verjetno vladar, na amfori pa se mitološka junaka zabavata z metanjem kocke. ♦ Obe deli predstavljata herojsko življenje bojevnikov, ki je sestavljeno iz bojev, tekmovanj in iger. ♦ Obe posodi predstavljata duhovni svet kultur, ki jima pripadata, halštatske in grške civilizacije. Situla ima bolj obreden in religiozen značaj, amfora pa podaja anekdoto iz življenja dveh vojaških tovarišev v trojanski vojni, v kateri sta oba tragično končala. ♦ Posodi se razlikujeta po materialu (situla je bronasta, amfora je iz žgane gline/terakote) in tehniki (dokaj plitki relief na situli je nastal s torevtiko, amfora je poslikana s črno barvo, beli detajli so vrezani). Na obeh posodah so figure v celoti ali delno vrezane v podlago.
6	♦ Kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.
7	♦ Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.

7. naloga

EO	Rešitev
1	štiri od: ♦ Tizian ♦ Marijino vnebovzetje in kronanje/Assunta ♦ 1516–1518/prva polovica 16. stoletja ♦ olje na leseni plošči ♦ 690 x 360 cm/velike mere ♦ Santa Maria Gloriosa dei Frari, Benetke ♦ visoka renesansa, beneška renesansa
2	tri od: ♦ Kompozicija slike je tridelna. Razdeljena je v tri vodoravne pasove, ki jih zarišejo skupine figur. Pasovi se dvigujejo od tal do nebes. ♦ Spodaj so vznemirjeni apostoli, v sredini na dvigajočem se oblaku je Marija z angeli, zgoraj je Bog Oče z dvema angeloma, ki nosita krono in lovoriko. ♦ Figure so voluminozne, polnoplastične, živahne in mehko senčene. So realistične osebe, saj so bili za apostole modeli mišičasti ribiči iz beneškega predmestja Chioggia. ♦ Gestikulacija rok (rahla diagonalna kompozicija) poudarja spiralasto gibanje navzgor. ♦ Barve so žareče, tople. Prevladujejo rdeča, rumena, zelena in modra, značilne barve beneškega kolorita. ♦ Poudarjen je svetlobni kontrast med zemeljsko, naravno svetlobo in nebeško, zlato rumeno lučjo, ki spominja na ozadje bizantinskih ikon. ♦ Slika je zasnovana v značilni visokorenesančni sestavljeni kompoziciji s tremi geometrijskimi liki: krogom, kvadratom in trikotnikom. Spodaj je zemeljski kvadrat in zgoraj nebeški angelski krog. Vanju lahko vrišemo dva visoka trikotnika, prvega po notranji in drugega po zunanji strani dveh v rdeče oblečenih figur. Vrh večjega je Marijina glava. Trikotnika poudarita gibanje navzgor. ♦ Prostor je poglobljen z uporabo atmosferske, zračne perspektive, značilne za beneško slikarstvo. ♦ To je slika, sestavljena iz več lesenih plošč (vseh je 21), ki so vstavljene v marmornati okvir oltarja v prezbiteriju frančiškanske cerkve v Benetkah. Take velike oltarne tabelne slike v Italiji imenujejo pala.
3	tri od: ♦ Slika predstavlja Marijino vnebovzetje in njen slavnostni sprejem v nebesa. Upodobljen je trenutek, ko se je Marija na oblaku vpričo apostolov dvignila z zemlje v nebo, tam pa jo bodo vsak hip okronali za nebeško kraljico. ♦ Motiv je nabožen, vendar zgodba ni vzeta iz Nove zaveze, ampak temelji na apokrifnih spisih, ki jih uradna Cerkev ne priznava. Gre za zgodbo o Marijini smrti in njenem kronanju iz 3. in 4. stoletja, zapisano v Zlati legendi iz 13. stoletja.

	♦ Marijo naj bi bil pri 72 letih obiskal angel in ji naznanil prihod smrti. Zaželela si je, da bi umrla v družbi Kristusovih učencev, ki so bili razkropljeni po svetu. Apostoli so kmalu zatem na oblakih prispeli na Marijina vrata in v njihovi družbi je umrla. Apostoli so poskrbeli za njen pogreb in bedeli nad njenim grobom. Drugi dan po smrti je Marija vstala in angeli so jo ponesli v nebo. ♦ Tizian je s prstanom angelov, ki častijo Marijo in držijo v rokah glasbila, ponazoril nebeško bogoslužje, ki običajno spremlja prizor njenega kronanja. ♦ Predstavljen je prehod od človeškega, zemeljskega k večnemu, božanskemu bivanju.
4	tri od: ♦ Pri osvetlitvi naslikanega prizora naj bi bil Tizian upošteval tudi svetlobo, ki proseva skozi velika gotska okna prezbiterija. ♦ Za Tiziana je bilo značilno, da je za dosego toplega kolorita površino slike najprej premazal z rdečo barvo in žareče barvne tone ustvaril s 30 ali 40 lazurnimi premazi. ♦ Največji naslikani oltar v Benetkah so naročili frančiškani in je, ko je bil končan, šokiral javnost z velikostjo, naročnikom pa se ni zdelo primerno, da bi apostole kot modeli predstavljali mišičasti ribiči iz beneškega predmestja Chioggia. ♦ Sliko je želel odkupiti avstrijski veleposlanik, a mu je menihi niso prodali. ♦ Slika ima pomembno vlogo v romanu Izidorja Cankarja S poti. Njegova junaka sta si jo ogledovala v beneški Gallerii dell'Accademia, kjer je bila nekaj časa postavljena. ♦ Slika prinaša odločilno novost v upodobitvah nabožnih prizorov, pri katerih statične, meditativne podobe zamenjajo dramatični, čustveni prizori. ♦ Nabožni motiv svetega razgovora (sacra conversazione) z Marijo in svetniki, postavljenimi v isti prostor, ki je bil tako priljubljen v beneškem slikarstvu, je Tizian naredil bolj dinamičen in čustveno izrazen. ♦ Z vnašanjem dinamične diagonale v slikovno kompozicijo je podrl simetrijo in začrtal nadaljnji razvoj nabožnega slikarstva v baročni umetnosti. ♦ Tizian je bil vodilni slikar beneške šole italijanske renesanse v 16. stoletju. ♦ Tizian in njegova dela so vplivali na slikarstvo še v naslednjih stoletjih. Najbolj je vplival na dela baročnih slikarjev Velázqueza, Rubensa, Rembrandta. Kasneje tudi na Delacroixa in slikarje impresioniste. ♦ Tizian je v dolgem življenju ustvaril obsežen opus in bil deležen mnogih časti, njegovo delo nikoli ni bilo spregledano in ni zatonilo v pozabo. Slikar se je šolal v delavnici Giovannija Bellinija in delal v Giorgionejevem krogu. ♦ Z Assunto se je uveljavil kot zrel umetnik in vodilna osebnost beneškega slikarstva, za pol stoletja je nato veljal za prvega slikarja beneške republike. ♦ Bil je psihološko poglobljen v upodabljanju in interpretaciji vsebin ter nenehni inovator slikarske tehnike, zato velja za očeta modernega slikarstva.
5	štiri od: ♦ Na obeh podobah je glavni motiv celopostavna stoječa ženska figura. Na sliki je sestavni del večjega prizora, na kipu nastopa samostojno. ♦ Obe podobi upodabljata isto osebo, Marijo, torej obravnavata mariološko vsebino. ♦ Na sliki je Marija obdana z apostoli, angeli in Bogom Očetom ter nastopa v prizoru vnebovzetja. Na kipu Marijo spremlja le Kristus kot otrok. ♦ Na sliki je Marija upodobljena po svoji smrti med prehodom v večno nebeško življenje, na kipu je Marija upodobljena živa, kot Kristusova mati. ♦ Na sliki so figure monументalne, polnoplastične in anatomske pravilne. Za kip je značilen gotski kontrapost s poudarjeno S-linijo telesa, z idealiziranim obrazom in elegantnimi rokami. ♦ Na sliki je draperija realistično nagubana, na kipu je gubanje bogato in dekorativno. ♦ Slika vzbuja vtis dramatičnega dogajanja, kip pa vzbuja vtis spokojnosti in miline. ♦ Za obe deli je značilna čustvenost: na sliki vznemirjenost ob prehodu iz zemeljskega življenja v nebeško bivanje, na kipu je izpostavljena materinska ljubezen.
6	♦ Kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.
7	♦ Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.

8. naloga

EO	Rešitev
1	štiri od: ♦ Donato Bramante ♦ Tempietto, Rim (San Pietro in Montorio) ♦ 1502 ♦ marmor, granit ♦ stavba manjših mer ♦ visoka renesansa
2	tri od: ♦ Cilindrična stavba, postavljena na podstavek in podnožje iz treh stopnic. Sestavljena je iz dveh valjev, spodnji je širši in ga obdaja peristil, zgornji je ožji in je v funkciji tamburja, ki nosi kupolo s svetlobnico. Spodnji del obkroža kolonada šestnajstih dorskih stebrov (rimsko-dorski slog), ki nosijo arhitrav z metopami in triglifi. Nad njim je obhod s prstanom, iz zaobljenih kamnitih stebričkov oblikovane ograje, balustrade. Steno cele v obeh nivojih ritmično členijo pilastri in izmenjujoča se pravokotna okna in polkrožne niše s školjkastim zaključkom. Globoke niše v zgornjem delu stavbe ustvarjajo protiutež konveksni obliki kupole. Tik pod robom kupole se stavba zaključuje z venčnim zidcem. ♦ Zunanja členitev stene se z istimi motivi in ritmom pojavi tudi v notranjosti stavbe. ♦ V središčni zasnovi s kupolo so vodoravne in navpične sile harmonično izenačene. Vodoravne potekajo nazaj v same sebe, navpične se združujejo v okroglini kupole. ♦ Zasnova stavbe je jasna in simetrična. Očitna je naslonitev na antični peripterni tempelj krožnega tlorisa, tolos. ♦ Celoten načrt temelji na modulu stebrov: razdalja med stebri je štiri premere enega stebra, stebri pa so od zida oddaljeni za dva premera stebra. Ta premišljenost in logika gradnje je sledila pravilom načrtovanja templjev po Vitruviju. ♦ Tloris in naris stavbe temeljita na krogu/krogli in kvadratu/kubusu v pravih razmerjih zlatega reza. ♦ Stavba velja za najbolj skladno in harmonično. Kljub majhnim dimenzijam, premer cele meri le 4,5 m, stavba deluje monumentalno. ♦ Pod kapelo je podzemna kapela kriptna, v katero je mogoč tudi pogled iz zgornje kapele skozi odprtino v osi, dostopna pa je tudi zadaj prek dvojnih stopnic. ♦ Stavba je danes na samostanskem atrijskem kvadratnem dvorišču, ki bi moralo biti po arhitektovi zamisli preoblikovano v krožni trg s kolonado stebrov in zunanjimi zidovi, ki naj bi se odpirali v konkavne niše in bi zrcalno odgovarjali pročelju kapele. Ta načrt bi popolnoma ustrežal urbanistični zasnovi rimskega svetišča in bi bil odsev popolne urbanistične harmonije.
3	tri od: ♦ Bramante je votivno kapelo španskega kraljevega para Izabele Kastiljske in Ferdinanda II. Aragonskega zasnoval na kraju, kjer naj bi bil mučeniško umrl sv. Peter. ♦ Stavba časti prostor, kjer so po legendi križali apostola Petra, saj je središčna os stavbe odprtina, kamor naj bi bil postavljen križ. ♦ Kristusovega učenca je po znamenitem požigu Rima dal ujeti in obsoditi na smrt cesar Neron. Usmrtili so ga v Neronovem cirkusu, tako da so ga križali z glavo navzdol. To je bila Petrova želja, ker se ni čutil vrednega, da bi umrl enako kot Kristus. ♦ Takšne sakralne stavbe, ki posvečujejo kraj smrti ali grob mučenca, se imenujejo martirij. Te stavbe imajo centralno zasnovo že od začetka krščanstva, saj je za njihov zgled veljala rotunda Vstajenja, ki so jo v času cesarja Konstantina Velikega postavili nad Kristusovim grobom v Jeruzalemu. ♦ Podobno je zasnovana cerkev San Vitale v Raveni. Stavba združuje več elementov, je hkrati tudi relikviarij, ki ima svojo predlogo v tempeljčku v katedrali sv. Martina v Lucci, ki hrani znamenito razpelo Volto Santo. ♦ Krščansko namembnost je Bramante združil z antično arheološko in teoretično dediščino. ♦ Izbira dorskega stebrnega reda ustreza močnatosti in herojstvu svetega Petra. Na poljih metop se pojavljajo motivi prekrižanih ključev, Petrov in papeški atribut, ter liturgični predmeti, ki se uporabljajo pri maševanju oz. molitvi. Na stavbi se pojavljajo simbolna pitagorejska števila: število 16 je veljalo za popolno, saj je sestavljeno iz $10 + 6$ ali $8 + 8$. Števila 6, 8, 10 predstavljajo pitagorejsko trojico in 8 velja za število neskončnosti ter ponovnega vstajenja. Pri tem sodeluje še geometrija kroga kot simbola božanske popolnosti. ♦ Podobnost s templjem vestalk, ki so bile varuhinje ognjišča, družine in insignij države, najbrž ni

	naključna, podobno kot je sveti Peter varuh ognjišča cerkve. ♦ Stavba je poklon antiki in spomenik krščanstva. Podzemna krita spominja na izvor cerkve v rimskih katakombah, kolonada stebrov slavi sodobno militantno cerkev, ki dominira svetu, in kupola pooseblja nebesni obod zmagovalne cerkve, nad katero prestoluje Kristus. ♦ Kupola v notranjščini je poslikana z motivom nočnega neba z zvezdami, kar v krščanstvu sugerira nebesa.
4	tri od: ♦ Bramante se je izšolal prvenstveno za slikarja na vojvodskem dvoru v Urbinu, kjer se je učil pravila perspektive pri znamenitem Pieru della Francescu. Po šolanju se je odpravil v Lombardijo, kjer od leta 1478 služil na dvoru Ludovica il Mora v Milanu, kamor nekaj let pozneje pride tudi Leonardo da Vinci. Tukaj so mu zaupali več arhitekturnih projektov na več cerkvah in samostanih (Santa Maria presso Santo Satiro, Santa Maria della Grazie, Sant'Ambrogio) v Milanu, izdelal je načrt za katedralo v Pavii in uredil trg v Vigevanu. Po padcu Ludovica il Mora z oblasti (1499) se je odpravil v Rim. Tam se je v nekaj letih uveljavil kot najbolj priljubljen umetnik na papeškem dvoru, v času Aleksandra VI., Julija II. in Leona X. S Tempiettom je dosegel in uveljavil novo interpretacijo antike. Ta nova podoba je ustrezala leta 1503 izvoljenemu papežu Juliju II., ki je v času svojega pontifikata napovedal zlato dobo gospodovanja zmagovalne Cerkve, ki bo preseгла veličastnost in slavo starega Rima. ♦ Papež, ki si je prislužil vzdevek vojaški, je v Rim povabil takrat najpomembnejše umetnike, ki bodo ustvarjali njegovo veličastno vizijo pri prenovi Rima. Bramanteju je bil zaupan najpomembnejši in največji projekt (poleg predelave vatikanske palače okrog belvederskega dvorišča), in sicer zasnova bazilike sv. Petra. Novo baziliko je zasnoval kot centralno stavbo, ki temelji na grškem križu. ♦ Med gradnjo nove bazilike je arhitekt umrl in njegovo delo je prevzel Michelangelo, ki je njegov prvoten načrt predelal. ♦ Verjetno je bila velika priljubljenost umetnika podlaga tudi za zlobne jezike, saj se je umetnik večkrat znašel v vlogi žrtve obrekovanja. Michelangelo ga je na primer sumničavo obsodil, da je verjetno kriv za papeževo prekinitev naročila grobnice in da je naročilo poslikave Sikstinske kapele pravzaprav Bramantejeva zarota, da bi se Michelangelo z delom osramotil. ♦ Tudi Rimljani, ki so bili zgroženi vpričo rušenja stare bazilike svetega Petra, so ga imenovali mojster rušenja (maestro ruinante) in so kmalu po umetnikovi smrti radi zlobno pripomnili, da mora čakajoč stati pred vrati paradiža, kamor ga sv. Peter ne bo spustil, dokler ne bo cerkev popolnoma končana. ♦ Tempietto je ključni spomenik in mojstrovina antičnega preroda. ♦ V njem Bramante doseže ideal visoke renesanse, združitev krščanskega svetišča z antično dediščino. ♦ Centralna zasnova, ki je bila zaradi liturgične nepraktičnosti nepriljubljena pri kleru, je arhitektom v renesansi pomenila filozofski (neoplatonizem) in estetski temelj popolne arhitekture. Bramantejev tempeljček, kljub svoji majhnosti in monumentalnemu učinku, predstavlja njeno realizacijo. ♦ Ključna arhitektura je bila že v 16. stoletju znana zunaj Italije in jo je populariziralo teoretično delo <i>Štiri knjige o arhitekturi</i> Andree Palladia. ♦ Majhna kupola je našla svoj odmev v kupolah sv. Petra v Rimu, sv. Pavla v Londonu in kupoli Kapitola v Washingtonu. ♦ Stavbi svoj poklon izrazi tudi Bernini, ki jo uporabi za obliko tabernakeljskega oltarja v kapeli Svetega zakramenta v severni ladji bazilike sv. Petra. ♦ Poklon umetniku so izrazili tudi njegovi sodobniki: Raffael je upodobil Bramanteja v <i>Atenski šoli</i> kot matematika Evklida, Michelangelo domnevno v podobi preroka Zaharije v Sikstinski kapeli. ♦ Motiv križanja sv. Petra je Michelangelo upodobil v vatikanski kapeli Paolini in Caravaggio v cerkvi Santa Maria del Popolo. ♦ Pri načrtovanju stavbe je vplivalo na umetnika teoretično delo arhitektov Vitruvija in G. L. Albertija. ♦ Razvidno je poznavanje in proučevanje tolosnih templjev v širši okolici, Vestinega templja in templja Herkula zmagovalca v Rimu ter templja Portumnusa v Ostiji, ki je imel v notranjosti niše in spodaj kripto. ♦ Stavba predstavlja idealno združitev krščanskega in antičnega svetišča. Podobno oblikovane primere stavb poznamo tudi iz sočasnega slikarstva, na upodobitvi Idealnega mesta neznanega slikarja iz Urbina (ok.1480), Peruginovi sliki Kristus predaja ključ sv. Petru (1481–1482) in Raffaelovi Marijini zaroki (1504).

5	štiri od: ♦ Obe stavbi sta sakralni, krščanski stavbi. ♦ Tempietto je namenjen označevanju svetega kraja, stoji na domnevnem mestu Petrovega križanja. Sainte-Chapelle je namenjena bogoslužju, v njej so hranili relikvijo Kristusove trnove krone. ♦ Tempietto ima centralno zasnovo, Sainte-Chapelle pa longitudinalno. ♦ Za Tempietto je značilno klasični gradbeni sistem stebra in preklade, za Sainte-Chapelle pa skeletna gradnja z gotskim šilastim lokom. ♦ Pri Tempiettu je prostor krit s kupolo, pri Sainte-Chapelle pa s križnorebrastim obokom. ♦ Pri Tempiettu je vizualno pomembna zlasti zunanjščina, pri Sainte-Chapelle pa tudi oziroma predvsem notranjščina. ♦ Uravnoteženost horizontal in vertikal pri Tempiettu ustvarja vtis umirjenosti, spokojnosti; prevlada vertikal pri Sainte-Chapelle pa vtis vzgona v višino. ♦ Tempiettovi mogočni stebri in polna stena ustvarjajo vtis težke monumentalnosti, z velikimi steklenimi okni zapolnjen skelet Sainte-Chapelle pa vtis lahkotnosti in pisanosti. ♦ Za Tempietto je značilna enobarvnost belega kamna, za notranjščino Sainte-Chapelle pa barvitost, dosežena s pozlato in slikanimi okni.
6	♦ Kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.
7	♦ Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.

Izpitna pola 2

6. naloga

EO	Rešitev
1	štiri od: ♦ načrt Andrea Pozzo ♦ Stolnica sv. Nikolaja, Ljubljana ♦ 1701–1707, oprema pozneje/začetek 18. stoletja ♦ kamen, opeka ♦ stavba velikih mer ♦ visoki barok
2	tri od: ♦ Gre za tip dvoranske cerkve s stranskimi kapelami, neizstopajočim transeptom in kupolo na križišču. ♦ Longitudinalna tlorisna zasnova/v zasnovo lahko vrišemo latinski križ. ♦ Jezuitski tloris, z nizom stranskih kapel ob osrednji dvorani in kupolo nad križiščnim kvadratom. ♦ Značilnost jezuitskih cerkva je zadržana, umirjena zunanost v nasprotju z razkošno notranjostjo. ♦ Glavna fasada je dvostolpna. ♦ Fasada ni posebej dekorirana, saj je cerkev na tej strani povezana s škofijskim dvorcem. ♦ Zunanjščina je členjena s pilastri. ♦ Kupola je bila sprva načrtovana kot navidezna (kupola finta, ki je bila poslikana), pravo so zgradili šele v 19. stoletju. ♦ Glavno ladjo, ki je precej visoka, obstopajo po trije pari kapel, prezbiterij je ravno zaključen, glavno ladjo obteka močno profiliran venčni zidec, ki ga nosijo toskanski pilastri. Notranjščina je banjasto obokana. ♦ Prvotno je imela cerkev v notranjščini belo-siv videz, rdeče-zlato barvitost so dodali v 19. stoletju. Zato je imela cerkev v notranjščini prvotno precej bolj beneški kot pa rimski značaj. ♦ V notranjščini je ustvarjen močan chiaroscuro. Svetlobno središče je prostor pod kupolo. To tudi usmerja gibanje od glavnega vhoda proti najsvetejšemu delu cerkve. ♦ Notranjščino je v celoti poslikal Giulio Quaglio, čigar iluzionistične freske bistveno določajo vtis notranjščine.
3	tri od: ♦ Prvotna cerkev na tem mestu je bila mestna cerkev, posvečena zavetniku ribičev. Z ustanovitvijo škofije v Ljubljani leta 1461 je dobila povsem novo vlogo stolne cerkve. ♦ Cerkev je prostor molitve in bogoslužja. ♦ Baročna cerkev z arhitekturo, poslikavo ter kiparsko in slikarsko opremo poudarja zmagoslavje katoliške cerkve. ♦ Bistvena je simbolna pot v prostoru – pot od glavnega vhoda proti velikemu oltarju, ki predstavlja vernikovo duhovno preobrazbo, je simbol duhovne poti vsakega vernika k Bogu. ♦ Dvoranska cerkev s stranskimi kapelami poenoti prostor, v katerem lahko vsi verniki enakovredno poslušajo pridigo. ♦ Snovalci ikonografije stolnice so poudarili ustanovitev škofije (freske z upodobitvijo legende o ustanovitvi škofije, v fasado vzidan gotski sklepnik) in navezavo na antično prednico škofije v času Emone (kipi štirih emonskih škofov v nišah pod kupolo, v zunanje stene so vzidani antični nagrobniki) ter velik pomen prvotnega zavetnika cerkve (življenje in čudeži sv. Nikolaja). ♦ Značilna poteza protireformacije je bila vrnitev k tlorisu latinskega križa, kar izraža vrnitev k starokrščanskim bazilikam.
4	tri od: ♦ Ko je bila leta 1461 v Ljubljani ustanovljena škofija, je bila prej mestna ribiška cerkvica sv. Nikolaja povzdignjena v škofijsko cerkev. To so večkrat prezidavali in povečevali. ♦ Ko je bila leta 1693 ustanovljena Akademija delavnih (Accademia operosorum), so si člani zadali tudi nalogo, da zgradijo novo stolnico. Ker so v duhu časa iz Ljubljane hoteli narediti »novi Rim«, so stopili v stik s takrat zelo priljubljenim arhitektom, slikarjem in teoretikom Andreo Pozzom. ♦ Gre za tip cerkve, ki ga je uvedla jezuitska cerkev Il Gesù v Rimu. ♦ Tip dvoranske cerkve je bil v baroku zelo priljubljen v deželah na obeh straneh Alp.

	♦ Dvostolpna fasada kaže na naslonitev na salzburško stolnico. ♦ Ob gradnji stolnice so se izučili številni zidarski mojstri, ki so pozneje gradili na Kranjskem. ♦ Andrea Pozzo je avtor zelo priljubljenega in razširjenega traktata <i>Slikarska in stavbarska perspektiva</i>, ki so ga uporabljali tudi slikarji, delujoči na Slovenskem (F. Jelovšek, A. Waginger). ♦ G. Quaglio je ključno vplival na razvoj slovenskega freskanta F. Jelovška.
5	štiri od: ♦ Obe stavbi sta baročni, na prvi sliki je sakralna stavba, namenjena vernikom, na drugi sliki je posvetna stavba, namenjena zasebni rabi. ♦ Na prvi sliki je krščanska cerkev, ki predstavlja stolno cerkev, namenjeno sedežu škofa, na drugi sliki je podeželski aristokratski dvorec, namenjen preživljanju prostega časa v naravi v toplejšem delu leta. ♦ Stolnica stoji v središču srednjeveškega dela mesta, dvorec je postavljen v ravninski del podeželja zunaj naselja. ♦ Prva stavba je zgrajena še v duhu protireformacije, druga stavba pa že kaže razsvetljenske nazore povezovanja z naravo. ♦ Prva stavba ima longitudinalni tloris, druga stavba ima pravokoten tloris z dvema simetričnima paviljonskima traktoma. ♦ Za obe deli sta značilni osna zasnova in simetrija. Prva je dvoranska cerkev, zato ima poleg glavne ladje nižje stranske kapele, poudarjena je vzdolžna os prostora. Druga stavba ima v povezavi s parkom podobno zasnovo, v stanovanjskem dvonadstropnem objektu pa je bolj poudarjena simetrija stavbe. ♦ Glavni vhod v prvo stavbo je komaj viden in ni poudarjen, saj je na tisti strani stavba povezana z nadškofijskim dvorcem. Druga stavba ima poudarjen vhod z osno zasnovano alejo drevoreda in poudarjenim arhitekturnim in kiparskim okrasjem prednjega dvorišča. ♦ Za obe stavbi je značilno načelo oblikovanja celostne umetnine v povezovanju in dopolnjevanju vseh likovnih zvrsti. ♦ Zunanje in notranje stene obeh stavb so členjene s pilastri. ♦ Obe stavbi sta znotraj bogato poslikani z iluzionističnimi freskami in razkošno opremljeni. ♦ V obeh stavbah je poudarjen osrednji prostor, v cerkvi s svetlobo pod kupolo, v dvorcu z reprezentativno/viteško dvorano. ♦ Arhitekturno okrasje obeh stavb temelji na antični in renesančni tradiciji, kar je razvidno iz posameznih arhitekturnih elementov (timpanon, pilastri, rustika). ♦ Prva stavba posnema dvoranski oz. jezuitski tip sakralne stavbe, druga stavba pa v skromnejšem merilu posnema palačo absolutističnih monarhov. ♦ Obe stavbi izhajata iz kubusne stavbne gmote. Prva stavba ima bolj pregleden in manj razgiban tloris kot druga stavba. ♦ Prva stavba ima bolj vertikalne poudarke, druga ima ravnotežje med vertikalnimi in horizontalnimi poudarki. Na cerkvi izstopajo iz stavbne mase zvonika in kupola. Na dvorcu sta poudarjena piano nobile kot rezidenčno gosposko nadstropje in osrednja os s timpanonom, portalom, balkonom in reprezentančno dvorano. ♦ Obe fasadi sta sestavljeni iz več nizov ritmično ponavljajočih se arhitekturnih elementov. ♦ Cerkev je samostojna zaprta zgradba v nizu stavb, obdanih z ulico, dvorec pa se razteza in nadaljuje v parkovne površine pred njim in za njim, razvidna je želja po povezovanju interierja z eksterierjem ♦ Stolnica je bolj usmerjena k religioznim in kulturnim funkcijam v mestnem okolju, medtem ko dvorec predstavlja bogastvo in prestiž plemiškega življenja.
6	♦ Kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.
7	♦ Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.

7. naloga

EO	Rešitev
1	štiri od: ♦ Eugène Delacroix ♦ Sardanapalova smrt ♦ 1827/prva polovica 19. stoletja ♦ 392 x 496 cm (monumentalne mere) ♦ olje na platnu ♦ Musée du Louvre, Pariz ♦ romantika
2	tri od: ♦ Kompozicija je dinamična in ustvarja občutek kaotičnosti, glavna silnica je padajoča diagonala od kraljevega očesa do zabodene ženske spodaj, padajoča linija. ♦ Osvetljenje in poudarjeno je središče slike, ki se proti stranem navidezno širi čez njen rob, v sredini so detajli zelo jasni, proti robu pa postajajo predmeti bolj zabrisani. ♦ Slikar z likovnimi sredstvi, s kompozicijo, perspektivo, komplementarnimi barvami, telesnostjo izraža celo paleto dramatičnih človeških čustev. ♦ Osebe na sliki so polnoplastične, anatomske pravilne, v gibanju. ♦ Slikarjeve poteze so razgibane, strastne in slikovite. ♦ Slika izraža izredno energijo, vzdušje na robu norosti in simbolizira upor proti vsemu, kar zagovarja klasična umetnost. ♦ Barve so tople, živahne in bogate. Prevladuje rdeča barva. ♦ Uporaba komplementarnih barv, npr. rdeče in zelene, za poudarjanje kontrasta. ♦ Poudarjen je svetleč inkarnat kože na golih figurah.
3	tri od: ♦ Motiv je zgodovinski, vzet iz starega veka, iz asirske zgodovine. ♦ Na rožnati postelji z zlatimi sloni leži Sardanapal – povzročitelj pokola, ki divja okrog njega. ♦ Sardanapal, zadnji asirski kralj, ki je živel v Ninivah, naj bi ob spoznanju, da mu ne bo uspelo ubraniti mesta pred napadalci, sklenil zažgati palačo z najdragocenejšim, kar premore: z odaliskami, služabniki in živalmi vred. ♦ Sardanapal v levem zgornjem kotu se ne meni za trpljenje ljudi okoli sebe, ampak kot poosebljeno zlo dominira nad pokolom in ga nadzoruje. ♦ Prizor gole odaliske tik pred smrtjo, ki kralja prosi za milost, on pa se ne zmeni zanjo. ♦ Kralj se pripravlja, da bo zaužil čašo s strupom. ♦ Slika ima dramatičen učinek, predstavlja skupinski samomor.
4	tri od: ♦ Iskanje novih virov in motivov slikarjev v leposlovju, orientalizmu. ♦ Prizor iz asirske zgodovine, ki ga je v svoji drami Sardanapal (1821) predstavil lord Byron. ♦ Orientalizem, kot ga je razumela tedanja družba: neusmiljeni, z dragulji okrašeni princ, ugrabljene žrtve v eksotičnih oblačilih, goli sužnji, senzualizem harema ... ♦ Slika je bila razstavljena na pariškem Salonu leta 1827 in ni bila dobro sprejeta. ♦ Slikar je bil sodobnik neoklasicistov, razvil pa je popolnoma drugačen način slikanja, ki je nasproten lepoti, harmoniji in redu neoklasicizma. ♦ »Spopad« med zagovorniki neoklasicističnega načina slikanja in novega romantičnega slikanja: prvi so zagovorniki risbe – slika mora temeljiti na skrbno izdelani skici, barva je drugotnega pomena, drugi pa so zagovorniki barve. ♦ Delacroix velja za enega največjih koloristov vseh časov, ki se je zgledoval pri Rubensu in slikarjih beneške renesanse, njegovo delo pa je močno vplivalo na razvoj modernizma. ♦ Za romantično obdobje je značilno tudi povezovanje z literaturo, predvsem s poezijo in dramatikom ter z glasbo. ♦ Samomor je priljubljena tema romantike. Značilni za romantično razpoloženje so melanholija, eksotizem, čutnost, dramatičnost, nasilje.
5	štiri od: ♦ Prva slika je historično slikarstvo, druga je (skupinski družinski) portret. ♦ Na prvi sliki je predstavljen kralj kot absolutni despot, ki mu je vse podrejeno. Na drugi sliki je premožni meščan predstavljen kot član ljubeče družine. ♦ Prva slika upodablja dramatičen dogodek iz oddaljenih krajev in časov, druga beleži prijeten in zamejen meščanski svet tedanjega časa. ♦ Za prvo sliko je značilno burno dogajanje, za drugo pa umirjenost in spokojnost.

	♦ Kompozicija prve slike je diagonalna, na drugi sliki so figure nanizane druga poleg druge. ♦ Na prvi sliki je prostor poglobljen s prostorsko diagonalo, na drugi sliki je prostor precej plitev in zamejen, čeprav se na levi skozi okno odpira pogled v pokrajino. ♦ Za prvo sliko je značilen močan kontrast med osvetljenimi in zasenčenimi deli, za drugo pa enakomerna osvetljenost. ♦ Na prvi sliki prevladujejo rdeča, zlata, bela barva ter barva inkarnata, na drugi sliki pa rjavkasti in modri odtenki v kombinaciji s črno in belo. ♦ Prva slika je naslikana z bolj sproščeno potezo, na drugi so vse podrobnosti zelo natančno izrisane.
6	♦ Kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.
7	♦ Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.

8. naloga

EO	Rešitev
1	štiri od: ♦ Ivan Grohar ♦ Sejalec ♦ 1907 (začetek 20. stoletja) ♦ olje na platnu ♦ 108,5 x 120 cm (srednje mere) ♦ Moderna galerija, Ljubljana (slika vključena v postavitev stalne zbirke v Narodni Galeriji, Ljubljana) ♦ impresionizem
2	tri od: ♦ V središču slike je moški lik, obrnjen s hrbtom proti gledalcu, ki hodi po diagonali od desnega spodnjega proti levemu gornjemu vogalu. ♦ Kompozicija je diagonalna, saj lik hodi po padajoči (negativni) diagonali, a v nasprotno smer. ♦ Moški na sliki, sejalec s sejalnico in pokrivalom, v dolgih hlačah in belih srajci z zavihanimi rokavi, se po padajoči diagonali ne spušča, temveč vzpenja. ♦ Osvetljen je s hrbtne strani, njegova senca pada diagonalno, v smeri hoje. ♦ Krajinsko ozadje je razdeljeno na diagonalne pasove, ki se barvno stopnjujejo od vijoličasto rdečkastih in okrastih tonov polja spodaj do zelenih tonov travnika in belih tonov skal zgoraj. ♦ Prizorišče je lokalno opredeljeno s kozolcem, ki je značilen za slovensko krajino. ♦ Bel pas skal z rahlo rdečkastim nadihom v zadnjem planu lahko predstavlja Kamnitnik, hrib na robu Škofje Loke, ki so ga slovenski impresionisti večkrat slikali. ♦ Za Groharja je značilna lopatična tehnika (polaganje barve na platno s slikarsko lopatico namesto s čopičem), ki ustvari na površini slike razbrazdano površino in prikazuje utripanje ozračja v trenutku, ko se prizor dogaja. ♦ Z mehčanjem ostrih obrisov predmetov slikar prikaže, da želi ustvariti enovit optični vtis in poudariti atmosfero, s čimer sledi modernim, impresionističnim načelom. ♦ Ker sta figura in ozadje naslikana z enakimi potezami, delujeta povezano, s čimer nam Grohar sporoča, da je narava sejalečev življenjski prostor.
3	tri od: ♦ To je slika, ki povečuje sejanje kot kmečko opravilo. Predstavlja ga kot posebno poslanstvo, saj je od uspešne setve odvisna dobra žetev. ♦ Sejalec je bil predstavnik značilnega, kmečkega poklica, s katerim se je v tistem času večinsko preživljal slovenski narod. ♦ Groharjeva slika je kmečki žanr, ki pa ima tudi višji pomen, saj so mladi umetniki, generacija slovenskih impresionistov, želeli, da bi se njihova napredna, mlada umetnost kot plodna setev razrasla med občinstvom. ♦ Slika nosi pozitivno sporočilo, saj sejalec zmagovito kljubuje padajoči diagonali. Ker ne vidimo sejalečevega obraza in ga slikar ni portretno individualiziral, se gledalec z njim zlahka identificira. S pozitivnim sporočilom prebuja pri gledalcu narodno samozavest.
4	tri od: ♦ Slikar si je pri izdelavi slike pomagal s fotografijo, ki jo je posnel škofjeloški fotograf August Berthold leta 1906, ter kaže sejalca s hrbtne strani s kozolcem in Kamnitnikom v ozadju. ♦ Grohar je Sejalca najprej razstavil leta 1907 v Trstu na 1. slovenski umetniški razstavi, nekaj mesecev zatem, ko je slika nastala. Takoj je vzbudila pozornost pri kritiki, ki jo je opredelila kot izjemno uspešno delo. ♦ Ta slika je z razumljivim motivom omogočila sprejem nove, moderne umetnosti, slovenskega impresionizma, pri širšem občinstvu. ♦ Že ob prvi razstavi v Trstu je bilo delo namenjeno za državni odkup, a ga je slikar tako visoko cenil, da je ostalo v njegovi lasti, saj ni hotel popustiti pri ceni. ♦ Zaradi odmevnosti prvega Sejalca je Grohar motiv naslednje leto ponovil, le da ga je postavil namesto v ležeč v pokončen pravokotnik. Dopolnil ga je z masivnim okvirjem iz tolčene pločevine, ki pokončni lik obda, kakor so okvirjeni svetniki na bizantinskih ikonah. S tem je sejalec začel spominjati na svetniški lik. ♦ Škofjo Loko, kjer so se v letih med 1902 in 1906 naselili slovenski impresionisti, ki v Ljubljani niso našli razumevanja za svoje delo, imenujemo slovenski Barbizon po mestecu na robu Fontainebleaujskega gozda, kjer so se naselili mladi umetniki, ki so sredi 19. stoletja zapustili

	Pariz in se usmerili v slikanje narave. ♦ Motiv sejalca se je širše uveljavil v francoski umetnosti v času realizma. Poleg Françoisa Milleta ga je večkrat upodobil tudi Vincent van Gogh. Motiv je odmeval tudi v kiparstvu. Zelo priljubljen je postal v slovenski umetnosti in je eden pogostejših motivov 20. stoletja. ♦ To je najpomembnejša Groharjeva slika, ki je v 20. stoletju postala »ikona« slovenskega modernizma in utelesitev slovenskega nacionalnega mita.
5	štiri od: ♦ Človeška figura na prvi sliki ima popolnoma zabrisane konture, modelirana je z grobim senčenjem in deluje precej bolj ploskovito kot figure na drugi sliki. Osebe na drugi sliki so polnoplastično oblikovane, kar slikar doseže s tonskim slikanjem, konture so jasne. ♦ Kompozicija na prvem delu je diagonalna, na drugem delu pa je asimetrična, piramidalno postavitve skupine na levi ruši ležeče truplo. ♦ Vsi detajli na drugem delu so zelo natančno, realistično predstavljeni, na prvem delu pa detajlov sploh ni. ♦ Globina prostora je na prvem delu nakazana deloma z linearno perspektivo (kozolec), deloma pa z barvno perspektivo (pokrajina). Na drugem delu pa je globina prostora nakazana s postavitvijo figur (nekateri osebe so v tričetrtinskem zasuku, druge iz profila), s perspektivnimi skrajšavami (npr. kirurgove roke, telo mrliča) ter svetlo-temnim kontrastom teles in oblačil. ♦ Barve na prvem delu so svetle (v pokrajini se izmenjujejo tople in hladne barve, prevladujejo zeleni, vijolični, rumeni in modri odtenki) in ustvarjajo vtis presvetljene pokrajine. Barve na drugem delu so tople zemeljske, med njimi je bela (draperija, čipke). ♦ Svetloba na prvem delu pada od desnega kota zgoraj in osvetljuje hrbet sejalca, a celotna slika je zelo svetla. Svetloba na drugem delu pada iz levega zgornjega kota in ustvarja precej močnejši kontrast med osvetljenimi in zatemnjenimi deli (chiaroscuro). ♦ Prvo delo je pravi/kmečki žanr (kaže kmeta, ki seje na polju), drugo delo pa je skupinski portret resničnega amsterdamskega kirurga dr. Tulpa s svojimi zdravniškimi kolegi, naslikan kot portretni žanr. ♦ Prva slika prikazuje kmečko, težaško delo, druga slika pa meščansko, intelektualno delo.
6	♦ Kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.
7	♦ Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.